

Sygn. akt

III AUa 531/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 października 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera (spr.) SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **14 października 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. Ż.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o ustalenie czasokresu właściwego ustawodawstwa

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **27 marca 2015 r.** sygn. akt **IV U 195/15**

I.zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 30 grudnia 2014 roku o tyle , że ustala , iż J. Ż. podlega ustawodawstwu niemieckiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego do dnia 23 kwietnia 2017 roku oddalając odwołanie wnioskodawcy w pozostałej części ,

II.nie obciąża wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J., na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, stwierdził, że J. Ż. od 1.08.2014 r. do 31.07.2015 r. podlega ustawodawstwu niemieckiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca domagał się jej zmiany, w zakresie ustalenia ustawodawstwa niemieckiego na czas określony i ustalenia właściwości tego ustawodawstwa na czas nieokreślony, w związku z wykonywaniem pracy najemnej na podstawie umowy na czas nieokreślony, zarzucając naruszenie art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego, przez jego częściowo błędną wykładnię i przyjęcie, że wynika z niego prawo organu rentowego do ustalenia właściwego ustawodawstwa w przyjętym czasokresie, podczas gdy wnioskodawca wykonuje pracę najemną, na podstawie umowy na czas nieokreślony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc, że ustalając czasokres podlegania ustawodawstwu niemieckiemu zastosował przez analogię art. 14 ust. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009, zgodnie z którym instytucje zainteresowane, w celu określenia, mającego zastosowanie ustawodawstwa na podstawie art. 14 ust. 8 i 9 rozporządzenia 987/2009 uwzględniają sytuację, jaka prawdopodobnie może mieć miejsce przez najbliższe 12 miesięcy. Nadto organ rentowy powołał się na art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004, z którego nie wynika, aby dokonane ustalenie było niezgodne z prawem, stwierdzając także, że nie zamyka ono wnioskodawcy drogi do ustalenia właściwego ustawodawstwa na dalszy okres.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2015 r., sygn. akt IV U 195/15, Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że J. Ż. podlega ustawodawstwu niemieckiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych od dnia 1 sierpnia 2014 na czas nieokreślony.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w stanie faktycznym sprawy, zastosowanie ma wyłącznie przepis art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 833/2004 z dn. 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Dlatego też, skoro J. Ż., prowadzący pozarolniczą działalność w Polsce, ma zawartą umowę o pracę z pracodawcą niemieckim, na czas nieokreślony ustawodawstwo niemieckie winno być dla niego ustalone na cały czas trwania tej umowy. W ocenie Sądu brak podstaw prawnych do stosowania „przez analogię” art. 14 ust 10 Roz. Nr 987/2009 bowiem dotyczy on sytuacji określonych w art. 13 ust 1 i 2 Rozporządzenia podstawowego, a nie art. 13 ust 3 jak w przypadku wnioskodawcy.

W apelacji od powyższego wyroku organ rentowy wniósł o jego zmianę poprzez oddalenie odwołania, zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, poprzez ich błędną wykładnię. W uzasadnieniu organ rentowy wywodził, że wydana - zgodna z prawem decyzja, nie powinna być zmieniana, zaś na jej treść miał wpływ dotychczasowy przebieg kariery zawodowej wnioskodawcy, związanego zawodowo w przeważającej części z Polską, gdzie od 2.04.2012 r. prowadził działalność gospodarczą.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest częściowo uzasadniona o ile kwestionuje przyjęty przez Sąd Okręgowy okres podlegania ustawodawstwu niemieckiemu przez wnioskodawcę ponad datę 23.04.2017 r.

Na wstępie podkreślić należy, że stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny. Poza sporem, co do zasady, było również ustalenie podlegania przez J. Z. ustawodawstwu niemieckiemu stosownie do art. 13 ust 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego : Rady (WE/ nr 883/2004). Przypomnieć należy, że zgodnie z powyższym przepisem osoba wykonująca pracę najemną, pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną, o ile praca najemna wykonywana jest w jednym Państwie Członkowskim.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było natomiast przyjęcie przez organ rentowy czasowego ograniczenia podlegania ustawodawstwu niemieckiemu wobec wnioskodawcy, który na terenie Niemiec świadczy pracę najemną na podstawie umowy zawartej na czas nieokreślony z pracodawcą niemieckim i jednocześnie prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski.

Rozstrzygając sprawę w pierwszej instancji Sąd Okręgowy przyjął, iż przyjęte przez organ rentowy ograniczenie czasowe dla ustalenia właściwego ustawodawstwa nie znajduje uzasadnienia w obowiązującym prawie.

Dokonana przez Sąd Okręgowy interpretacja przepisów rozporządzenia podstawowego, w szczególności art. 13 ust 3, a dalej również art. 14 ust 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16.09.2009 r. dotyczącego rozporządzenia podstawowego, w ocenie Sądu Apelacyjnego w składzie orzekającym, nie do końca jest prawidłowa. Wprawdzie jak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy treść wskazanego art. 14 ust 10 nie pozostawia wątpliwości, że dotyczy on sytuacji, o których mowa w ust 8 i 9 powołanego przepisu, które to normy odsyłają do art. 13 ust 1 i 2 rozporządzenia podstawowego. Te zaś regulują kwestię właściwego ustawodawstwa dla osób, które wykonują pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich (ust 1) albo wykonują pracę na własny rachunek w dwóch lub kilku państwach członkowskich (ust 2), która to sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie, bowiem wobec wnioskodawcy właściwe ustawodawstwo zostało ustalone w oparciu o art. 13 ust 3 rozporządzenia podstawowego. To jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego w składzie orzekającym pomimo, że powyższe przepisy nie odnoszą się wprost do sytuacji wnioskodawcy, nie ma przeszkód prawnych do stosowania, przez analogię przepisu art. 14 ust 10 Rozporządzenia wykonawczego, do sytuacji w nim nie wymienionych w uzasadnionych przypadkach. Przyjęcie jednak takiego ograniczenia czasowego, nakłada na organ rentowy obowiązek wskazania takich okoliczności lub argumentów, które przemawiałyby za celowością ustalenia czasokresu podlegania ustawodawstwu państwa członkowskiego w sposób określony. Taką okolicznością w ocenie Sądu Apelacyjnego może być np. zawarcie umowy o pracę na czas określony, mogą nią być też uzasadnione wątpliwości organu rentowego sugerujące, iż pomimo zawarcia umowy o pracę na czas nieokreślony, sytuacja zawodowa pracownika, w bliżej określonej przyszłości ulegnie istotnej zmianie, uzasadniającej ograniczenie czasowe przyjętego ustawodawstwa państwa członkowskiego. Okoliczności te winny być wykazane przez organ rentowy, gdyż to na nim w razie sporu, spoczywa ciężar dowodowy stosownie do art. 6 kc.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że pomiędzy wnioskodawcą a pracodawcą niemieckim została zawarta umowa o pracę od 14.08.2014 r. na czas nieokreślony.

Przyjmując ograniczenie podlegania ustawodawstwu niemieckiemu przez wnioskodawcę do dnia 31.07.2015 r. – organ rentowy na uzasadnienie podniósł, że od 2.04.2012 r. J. Ż. prowadzi działalność gospodarczą w Polsce, co w ocenie organu rentowego przemawia za tym, iż najdłużej zawodowo związany jest z Polską, natomiast praca u pracodawcy zagranicznego, ma charakter przejściowy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego argumentu tego nie sposób podzielić. Stosunkowo krótki okres prowadzenia działalności gospodarczej (2 lat) ani nie uzasadnia, ani nie sugeruje tezy, iż w przeciągu przyjętych przez organ rentowy 12 m – cy, sytuacja zawodowa wnioskodawcy ulegnie zmianie. Innych argumentów natomiast organ rentowy nie podnosił.

Tym niemniej w trakcie postępowania apelacyjnego, apelujący organ rentowy dodatkowo, w uzupełnieniu apelacji, zarzucił, że w dniu 13.05.2015 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął formularz A1 z daty 23.04.2015 r. potwierdzający przez instytucję niemiecką podleganie przez wnioskodawcę ustawodawstwu niemieckiemu w zamkniętym czasokresie od 1.08.2014 r. do 31.07.2015 r. którego to czasokresu wnioskodawca nie kwestionował. Do takiego postąpienia jak zauważa Sąd Apelacyjny, organ państwa członkowskiego był uprawniony, stosownie do art. 19 ust 2 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009, zgodnie z którym na wniosek osoby zainteresowanej, właściwa instytucja państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie, zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, potwierdza, że ustawodawstwo to ma zastosowanie, wskazując w stosownych przypadkach na jak długo i na jakich warunkach.

Podsumowując , skoro uprawniony organ państwa członkowskiego wskazał datę końcową przyjętego dla wnioskodawcy ustawodawstwa niemieckiego , należało ją uwzględnić ustalając w niniejszej sprawie czasokres podlegania przez wnioskodawcę ustawodawstwu niemieckiemu do tej daty .

Z tych przyczyn apelacja organu rentowego okazała się uzasadniona skutkująca zmianą zaskarżonego wyroku po myśli art. 386 kpc .

Orzeczenie o kosztach znajduje swoją podstawę w treści art. 102 kpc.